

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt., félévre 2 frt.,
negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr
Hirdetések mérsékelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
sárnap**
Felelős szerkesztő:
FUCHS ANTAL

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Árpád-ut 20.,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Árpád-ut 20.,
hová a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési penzek küldendők.
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA

Ki „éljen?”

Ujpest, október 24.

Ez a kérdés uralja ma az egész országot. Három nap még s a haza fiainak, a választó polgároknak meg kell e kérdésre felelniök, meg kell felelniök a hazaszeretet, a hazafini kötelesség s a magyar állam jövőjének biztosítása szempontjából.

A haza ellen vetkezik az, aki e kérdésre személyes, avagy politikai párt érdekek szempontjából felel; a magyar állam ellen vetkezik az, aki e kérdésre vallás, avagy fajgyűlölködés szempontjából válaszol. Éppen azért jól fontolja meg mindenki, hogy melyik képviselőjelöltre adja a szavazatát, hogy melyik névhez fűzi azt az üdvözítő kiáltást: „éljen”!

Ha valahol a gödöllői kerületben szükséges, kétszeresen szükséges a megfontolás, a polgari jog józan s az ország érdekei szerinti gyakorlása.

Szükséges pedig azért, mert a gödöllői kerület a király otthona; mert a gödöllői kerület, közvetlenül érinti az ország szívét; a fővárost; s végre mert az ország s vele Ujpest jövője áll kockán.

Eddig se vált diszere a gödöllői kerületnek, hogy olyan képviselőt küldött az országházba, aki ahoz a politikai párthoz tartozott, amely párt minden alkalommal ellenezte azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket a király beleegyezésével terjesztett elő a kormány, de meg nagyobb szegényére válnék a gödöllői kerületnek, ha most is olyan képviselőt választana, aki a király által szentesített egyházpolitikai reform törvényeket revízió alá akarja vetni.

Uraim, az egyházpolitikai reformtörvények Magyarország törvénytarának a legszebb gyöngyei, ezek szereztek Magyarországnak legnagyobb dícsőséget ebben az utolsó században a külföld előtt; ezek biztosítják a nemzeti állam egységét s így aki az olyan pártot a hiva, a mely e törvényeket ellenezte s a mely e törvényeket revideálni akarja: az nem lehet a magyar államnak, hanem csak a saját érdekének a barátja.

Az Ugron-párt s az Ugron-párthoz tartozó egyik jelölt Várady, nemcsak hogy ellenezte az egyházpolitikai reformtörvényeket, de azzal a néppárttal szövetséget, a mely e törvények revízióját tűzte ki céljául s ha igazat mondott volna Ugron Gábor akkor, a midőn kijelentette, hogy a revíziót nem kívánja, akkor a néppárt s a nemzetiségek nem paktálnának vele.

Vigyázzanak tehát a választó polgárok, ne engedjék magukat tévútra vezetni s ne eljenezzenek az Ugron-párthoz tartozó Várady, hanem eljenezzenek az egyházpolitikai reformtörvényeket megalkotó s fenntartó szabadelvű-párti Volfnernek!

Eddig se vált javára a gödöllői kerületnek, hogy oly képviselője volt a parlamentben, a kinek semmi érve sem volt az iránt, hogy a gödöllői kerületnek, a fővárost környező községeknek egy verkeringséssel kell

bírnok, mert különben megbenu az anyagi fejlődésük elposványosodik a szellemi haladásuk. Még nagyobb karára lenne azonban a gödöllői kerületnek s különösen Ujpestnek, ha ismét olyan képviselőt választana, aki nem is tud, nem is akar a kerület anyagi s szellemi érdekeinek előmozdítására bármit is tenni.

Az Ugron-párthoz tartozó jelölt nem ismeri a helyi patriotizmust, míg a szabadelvű párthoz tartozó jelölt itt született a kerületben, ismeri annak minden bajait, minden kivánalmait, minden sereléseit s nem léven rászorulva magánérdekeinek hizlalására, akarja is és képes is a helyi és a közérdekeket előmozdítani.

A választópolgárok tehát csak a saját érdeküket mozdítják elő akkor, a midőn azt kiáltják, hogy „Éljen Volfner!” míg ellenben azok a szerencsétlenek, a kik Váradyra készülnek szavazni, a saját érdekeik ellen szavaznak.

Bocsánat a „szerencsétlen” kifejezésért. De valóban szerencsétlenek, mert szavazatukkal az országnak s ezzel Ujpestnek a jövőjét is kockáztatják.

Uraim! választó polgárok, gondolják meg, hogy a függetlenségi pártnak különösen az a csoportja, amely Ugron Gábort követi, azt a tiszta zászlót, melyet Kossuth Lajos kezéből vett át, eldobta magától s feleserele a személyes hiúság zászlójával; azt az eszményi programot, amelyet Kossuth Lajos szentesített, széjjeltepte s feleserele a személyes érdekek programjával. Nem az ország önállósága, nem a nemzet függetlensége többé ezek előtt az urak előtt a főzél, hanem az, hogy szerepeljenek, hogy a mandátummal vasúti engedélyeket szerezzenek, hogy jövedelmeiket szaporítsák.

Ez a főzél azonban háttérbe szorítja, a sutba löki az ország s vele Ujpest érdekét is, mert a hiúság s a magánérdek elérhetőséért folytatott szenvedélyes viták megakadályozzák az ország ügyeinek s vele az ország minden községenek s így Ujpestnek is a haladását, a fejlődését!

Mondják meg mi jót tett a függetlenségi Ugron-párt az országnak eddig? Én nem tudom s maga Várady sem tudja.

Kielégítettek a hiúságokat, gyarapították a magánvagyonukat; ennyi az egész.

Hát megérdemli ezért bárki is a választók bizalmát?

Uraim! Választó polgárok! Önök látták az ezredeves kiállítását, szemtanúi voltak a millenárius ünnepélyeknek, önök kénytelenek bevallani, hogy a szabadelvű párt és a szabadelvű kormányok alatt óriási haladást tett az ország, hogy mellő helyet vívott ki magának Európa művelt nemzetek között; önöknek, ha szeretik ezt a hazát, ezt a nemzetet nem szabad veszélynek kitenni ezeket az eredményeket; önöknek nem szabad olyan képviselőt választani, aki nem a magyar állam, hanem a saját jövőjét akarja csak a mandátummal biztosítani, nem a választó polgárok, hanem a saját javát akarja csak előmozdítani!

Puttonba tehát Váradyval!

Éljen a szabadelvű, liberális képviselőjelölt:
Volfner Tivadar! bgy.

A tizenkettedik órában.

Három nap mulva eldől a kerület sorsa. Ezen idő alatt még minden józan gondolkozó választó polgár fontolja meg jól, hogy a kerület és Ujpest érdekében kire adja le szavazatát. A volt képviselő működését ismerjük, bár ne ismernék arról az oldaláról, hogy sem a kerület, sem Ujpest, sem a választók érdekében nem tett semmit és működésének célját csak ügyvédi irodájának fellendülése képezte.

Azoukivül a volt képviselő azon párthoz csatlakozott, mely az országban elvesztette tekintélyét, bizalmát és teljesen lejárt magát. Lejárta magát pedig azért, mert a párt vezéremberei sem tekintik az ő működésüket komoly törekvésnek és céljuk bizonytalan, nem eléggé megállapodott. Egyszer a nemzetiségekkel paktálnak, más-szor ismét a néppárt szövetségesein szegődnek, kapkodnak ide-oda a mint éppen tengődésükhöz a körülmények megkívánják. Ez bizony nem hazafias, de még kevésbé komoly törekvés, ez az önérdék felő való hajhászat csak hín legyezgetése a személyes érdeknek. Szereplési viszketegység, mely minden fegyver felé kinyújtja kezét, nem tekintve a tisztességet, a haza érdekét, hanem minden módon feltolni igyekezik magát csak ezért, hogy a haza ügyeibe beletekintárkodhasson.

Természetesen ezen célú csak a nemzet salakjának a támogatásával tudják elérni, elámulva, elbolondítva a gyengébb és könnyen hívó választókat, kiket hecczel, skandalumokkal igen ügyesen tudnak becsalni csapdájukba és így táborukba keríteni. Hanem a mint most a választási mozgalmakból kitűnik ez a népbolondító tábor, ha nem is fog még ez idő szerint teljesen megsemmisülni, de hatalmasan redukálva, lelapítva lesz, mert az ország legtöbb részén a nép, a felvilágosodottabb, tudni sem akar róluk.

A legerősebb függetlenségi kerületek hallani sem akarnak az Ugron-párttól és a legtöbb helyen az egyedül igazi és hamisítatlan függetlenségi pártot, a Kossuth Ferencz-pártot támogatják, sőt az Ugronisták ellenében mindenféle Kossuth-pártiakat jelölték, a kik bizonyára el is fogják amazok elől nyerni a mandátumot.

Sőt sok helyen, nagyon helyesen, Kossuth-párti jelölt hiányában, tekintettel a haza és nemzet érdekeire, a függetlenségi elvük fenntartásával a kormánypártra fognak szavazni, csakhogy

megsemmisítsék azt a pártot, a mely minden csak nem független.

Ezen eljárást csak dicsérni lehet, mert a haza és nemzet érdekét többre kell becsülni, mint olyan elvet, a mely csupán rut hiúság és önző személyes érdekekben összpontosul.

Kerületünk is abból az Ugron frakcióból bir egy jelöltet, ez itt a kerületben már tavasz óta fraternizál, de bir egy szabadelvű jelöltet is oly férfiu személyében, a ki, ha bármely más párthoz tartoznék is, garanciát nyújt nekünk arra, hogy ezt a kerületet, a melynek annyi sokra van szüksége, fel tudja majd emelni azon álláspontra, melyre mint ország első kerületeinek egyike joga van, de képes lesz a választók kívánságát is mindenkor teljesíteni.

Ez a férfiu Volfner Tivadar a szabadelvű párt jelöltje, a ki e kerületnek szülőttje, a ki e kerületben szivta magába az anyatejét, a ki a mi légkörünkben folytonos munka mellett nevelkedett fel, ő tehát — a ki ismeri a kerületet, a választó polgárok óhaját és kívánságát, — *legilletékesebb a kerület képviselésére.*

Volfner Tivadar nem szorul arra, hogy azért vállaljon mandátumot, hogy magának megélhetési forrást biztosítson, vagy hogy személyes érdekeire használja fel a választók bizalmát, hanem csak azért fogadta el a neki felajánlott jelöltséget, hogy buzgóságát, tehetségét, hazafiságát és határt nem ismerő ambícióját a kerület és a választók javára érvényesíthesse. Hogy fáradhatatlan munkásságát a hazának és nemzetnek szentelhesse és azzal koronázhassa azt a nagy tevékenységét a melyet eddig kis körben és a körülötte levő munkás társai és embertársai érdekében kifejtett.

Volfner Tivadar jelleme tiszta, becsülte fényes mint a nap, munkássága pedig törhetetlen és ez nekünk elég biztosíték arra nézve, hogy bizalmunkat belé helyezzük, ő pedig mindenkor a kerület javára fog cselekedni; derekasán és önfeláldozóan oda fog törekedni, hogy az ország első kerületét becsületesen és híven képviselhesse. Fel tehát polgártársak sorakozzunk egytől-egyig a szabadelvű zászló alá és a ki e község és a kerület érdekeit szíven hordja az e hó 28-án jelenjék meg Gödöllőn és szavazzon Volfner Tivadarra!

Volfner Tivadar győzelme.

A ki eddig megkétkedett Volfner Tivadar győzelmében, az ma már teljesen nyugodt lehet abban, hogy az ő neve fog győztesként az urnából kikerülni.

A bemutatkozástól függött minden. Ő bemutatkozott a kerület minden közsegeben, elmondta programbeszédét azzal a hevyvel, azzal az átszellemült észinteséggel, melylyel őt a természet megáldotta.

Ezzel hódított.

Az a jó magyar nép, mely az ellenzék részéről féltre lett vezetve, lerakta a fegyvert és Volfner Tivadar mellé sorakozott.

Képzelték volt-e ennek az ellenkezője?

Az ellenzék bohócainak bukferczen és grimaszain a magyar nép jóízűen nevet, de azt, a mit cirksuszba beillő dunmer Auguszterü viselkedés, k közben mondanak azt bizony el nem hiszi.

Kinevette magát a jó magyar nép, nevető izmai fáznak, elfordul a bohócoktól és jóleső nyugodtsággal fordul a higgadt, a komoly gondolkodásu, teltre képes férfiu felé.

Mindenütt, a hol Volfner Tivadar megjelen s kiállván bátran, férfisan a porondra

megnyitotta ajkát, kellemes csalogást kellett hallgatóiban.

Az ellenzeki műkorlesek által szarvakkal, vörös nyelvvel és lólabakkal feketének festett Volfner Tivadar helyett ott állt előttük a derek, a szép férfi, a ki feherbőrű, mint ők, a kinek se szarvai, se vörös nyelve, se lólabái nincsenek, de a kinek nyílt homloka, biztos tekintete van, a ki oly ekesszólással bir, hogy a mit a nyers hangokból idomít és hallgatóival közvetít, igaz, tiszta, mint az arany.

Ma már túl vagyunk azon időknön, a mikor az ellenzeki komédiások azzal kapacitálták a jó magyar népet, hogy a kormány-part annyit adósságot csinált a mennyi a választók hajszála s hogy minden ujszülött már 400 frt. adóssággal jön a világra, esupán azért, mert nem ők, hanem az ellenfeleik kerülnek a képviselőházba. Ilyen és efféle otrombaságot a legutolsó napszamos sem hisz el.

A magyar nép ma már felvilágosodott. Ha a hazáról, a saját érdekéről van szó, komoly, higgadt embereket akar maga előtt látni: tudja jól, ha kaczagni akar, akkor a paprika jancsi színházba kell mennie.

Ezért hódított a komoly, higgadt Volfner Tivadar, ezért volt könnyű hódítania a kerületben.

Önérzettel, nyíltan beszélt a választópolgárokhoz, s ha akadtak — a minthogy tényleg akadtak fanatizált emberek, a kik egyik-másik a községle való bevonulásakor torkig itatott esőselekköl és gyermekeséggel szövekezve ellenszenyesen fogadták őt, azok, a mikor Volfner Tivadar érezes hangja, bármily akarattal ellenére is, füllékhöz jutott, a mikor meghallották, hogy Volfner Tivadar a nép bajairól beszél, nem íger emberfeletti dolgokat, nem menyországot, de íger olyat, a mit erélyes, józangondolkozasu ember az adott viszonyok közt a hazáért, a népert meg lehet, ilyen őszinte, meggyőző beszéd után az az ellenzék által elhódított néhány választó is átvallozason ment keresztül, megadta magát és tántoríthatlan hűvévé vált Volfner Tivadarának.

Ennek dacára mi megis pesszimisták vagyunk, nem abban, hogy győzni fog Volfner Tivadar, hanem abban, hogy 800 szótöbbséggel fog győzni. Mi leszállítjuk a vérmes reményeket a saját értékkre és meglegszünk azzal a többséggel, mely biztos s melyet ime részletesen közlünk.

Szavazni fog Volfner Tivadarra:

Ujpestről	1412 választó közül	800
Rákospalotáról	450	200
Gödöllőről	292	110
Fóthról	262	40
Zsámbékról	94	60
Valkoról	94	50
Baghról	122	45
Vác-Szt.-Lászlóról	64	50
Boldogról	134	45
Csömöréről	101	60
Csik-Tarcsáról	71	20
Czinkotáról	110	50
Dányról	149	40
Dunakeszről	119	60
Ecserről	65	50
Hevizről	98	60
Heviz-Gyórkéről	107	60
Isaszegről	134	80
Turáról	251	25
Rákos-Keresztúrról	163	90
Rákos-Csabáról	99	25
Pécelről	163	60
Mogyoródtól	91	25
Máglódról	114	90
Kis-Tarcsáról	33	60
Kerepestről	41	20
Összesen	4833	2255

Marad tehát még 2578 választó. Ha leszámláljuk azt az 1000 választót, a kik, hogy le nem szavaznak, az ellenzék is keneédálja, le fog szavazni Varady Károly úrra 1578 választó s így Volfner Tivadar többsége a legpesszimistább számítás szerint is 677 lesz.

Az optimisták többet hisznek, de a mi számításunk biztos. Meglátjuk.

A „budapesti közuti vaspályatársaság“ durvaságai.

Ugy látszik a »budapesti közuti vaspályatársaság« részere külön állandó rovatot kell nyitnunk, hogy a vonalain előforduló összeközeléseket, elgázolásokat regisztrálhassák,

főleg pedig, hogy a társaság igazgatóságának önkénykedéseit és az utazóközönség kívánalmaival szemben lépten-nyomon tanúsított kvalifikálhatlan közömböséget szövé tegyűk.

Azon ismételt alapos vádakkal szemben, melyek e társaság ellenében az ujjpest-rákospalotai vonal felületés és közveszélyes átépítése folytán méltán fenhangzóttak, a társaság teljesen süket, pedig jól tudja, hogy e vádak nem egyesek, hanem az egész község részéről az egész község érdekében tetettek meg.

De még sokkal durvább a társaság közönsége Ujjpest község lakosaival szemben azon viselkedése által, melyet a váczi-uton fekvő vonalrész irányában tanúsít.

Ezen vonalrész (az ujjpesti indóháztól a legszeszgyárig) üzemet ugyanis verig bosszantó rendtelenséggel, de mégis úgy, a hogy mult év tavaszáig folytatták, mikor aztán a fővárosi vízművek második csövezetekének lefektetési munkálatai miatt a forgalmat technikai szempontokból végletlen örömmel, hogy Ujjpest közönséget bosszanthassák, beszüntették.

A forgalomnak ez okból történt beszüntetése a közönség türe, az ellen senki panaszt nem emelt, mert abban a hitben élt, hogy a csövefektetési munkálatok befejezése után a forgalom újból meg fog nyitattani.

Mindenki tudja, mert látta, hogy a csövefektetési munkálatok rövid 2 hó leforgása alatt teljesen befejeztettek, ennek dacára a forgalom e vonalrészén meg ma is, tehát *másfél év óta* szünetel.

Tudomásunk van róla, hogy nemcsak egyesek, de maga a községi előjáróság is több ízben óvast emelt és erélyesen tiltakozott a társaság otromba magatartása ellen. Mi eredménye lett eme felszólalásoknak? Nagysokára megszületett egy, a magyar stílyt nélkülöző, tíz soros válaszirat, melyben a forgalom szünetelését azzal indokolja a társaság igazgatója, hogy a társaság ezen vonalrészén is a villamos üzemet szandékozik kiegészíteni, következésképp az átalakítási munkálatok miatt s annak tartama alatt a forgalmat fentartani nem lehet.

Amiért, támogatni akarja a közönséget, holott arezul őti. Ha az ígert munkálatok folyamatosan volnának, egyellen szavunk se lenne, ha egy-két bepállinkázott napszamos legatább markirozva azt, hogy a vonalrészén valami készülőben van, halgatnánk, türelmet várnánk; de a mikor egyellen kapacitás se jelzi azt, hogy ott valami, plane, hogy villamos vonalat akarnak építeni, akkor nemcsak meletnyosnak, de jogosnak tartjuk a közönség felhaborodását.

A társaság igazgatója jól tudja, hogy a váczi uti vonalrész üzemenek akadálytalan fentartására a társaságot az engedélyokmányba beillesztett paragrafus kötelezi, azt is tudja, hogy az illetékes felsőbb forum, ha tudomására jut e visszaülésnek, oly megtorló lépéseket fog tenni, melyek a társaságot anyagilag érzékenyen sújtják, reputációját aláássuk, de viszont ismeri az ujjpesti közönség birkatürelmét is. Nagyon jól tudja, hogy az ujjpesti publikum panaszt tenni nem fog, mert nem télt soha, legfeljebb egy tisztes hangu »alázatos« kervenben esedezett a társasághoz, hogy már meg is »kegyeskedjek« valami ellenszolgalmányt nyujtani az oly sokszor lefizetett aprepénzért. A publikum esendes elnézésében bizik a társaság és speciellen az igazgatójában, azért nem tesz semmit. És az, hogy nem tesz semmit emelni fogja a részvényesek osztalékát, a mit ezek természetesen az igazgató okszerű gazdalkodásának fognak betudni. Ove lesz az érdem, no meg az osztalék egy része is, mert hiszen ő is részvényes.

Csak hogy nem oda Buda! A türelmenek vége. A sűrűn felhangzó panaszokat közvetíteni fogjuk mi az illetékes helyre és ismertetni fogjuk, a míg a társaság vegre a publikum igényét kielégíti. Addig is pedig felhívjuk a publikumot, azt, a mely a váczi uton lakik, hogy minden egyes esetben követelje az állomástól a váczi uton való tovább szállítást. Am az ő gondja, hogy miként eszközli azt. Állítson oda bár berkocsikat, de a forgalmat közvetítenie kell. Ily durva negligatióval szemben egyelőre egyebet tenni nem lehet.

Iparos iskolai hitoktatás és önképzőköri nevelés.

A hitoktatásra talán sehol sem kell akkora súlyt helyezni, mint az alsófokú ipariskolákban. Az újabb munkásmozgalmak anyagi alapokon nyugszanak s ha csak erős hitet, lántorihatalan hitbeli meggyőződést nem víszen az iparosifjú magával az életbe, menthetetlenül áldozatul esik ennek a materialisztikus szellemnek. Gyenge hitét végképen elveszti, hogy a legelőbb esetben sohase nyerje azt többé vissza. S ez nem olyan kis dolog, mint a minőnek nemelyek hiszik. A hitet, az eszményi javak iránt való érzékét elvesztett ifjú minden erejével az anyagiakra veti magát és mert a sajnos elégsé mostoha viszonyok között vágyait ki nem elégítheti, szerencsétlenné, boldogtalanná és elégedetlenné lesz: mert az önmegtartózkodás, mely ha vallás-erkölesi alapja volna, megnyugtatóná őt s jövő boldogságának alapját képezné, így egyszerűen neveléses szinten tűnik fel előtte. Kiváló figyelem tárgyát kellene hogy képezze a hitoktatás az illető egyházak szempontjából is, mert ha az iparosifjak meg fogékony lelkebe erős hitet nem sikerül plántálniok, veszedelemben forog maga az illető egyház: hívóinek száma megritkul.

E pár megjegyzésből is kitűnik az oktatás ezen ágának nagy jelentősége s nyilvánvaló, minő gondnal hivatásszerűen kellene az illető lelkeseknek az ipariskolai hitoktatást teljesíteniök. Fajdalom, a legelőbb helyen sehogyssem, vagy csak úgy teljesítik, hogy alig van benne köszönet. Újabb időben díjazott munkává lett a hitoktatás, melyet jobbara a eskély díjazás arányában teljesítenek a hitoktatók, nemely esetben még úgy sem. Nagyon sok esetben egyszerű mesterséggé, jobban mondva pusztán egy kis külső sikerre számító napszámunkává lesz a hitoktatás, melynek eredményét a materialisztikus világszellemtől első érintése semmivé teszi.

Az ipariskolai hitoktatás terén tehát a legelőbb teendő (azután természetesen, hogy a vallás tanításában a kellő óraszámú tanítással) a hitoktatásba lelket önteni, azt olyan magaslata emelni, hogy vallási meggyőződés érlelésére alkalmassá váljék. Az ipariskolai hitoktatásnak nem szabad külső csillogásra számító napszámunkának lennie; az ipariskolákban a művészi tanítás színvonalán álló hit- és erkölesi előadások lehetnek csak kielégítőek, melyek a fiúknak lelkök, szívök mélyéig hatnak. A hitoktatásnak ez az ága, mely ez ideig parlagon hever, nagyon mellő volna az illetékes szakemberek figyelmére!

Nagy súlyt kellene helyezni az ipariskolai tanulók önképzőköri nevelésére is.

Az az apathia, melybe kisiparosaink saját jobb sorsukat, illetőleg a legelőbb helyen s így nálunk is esnek, főleg onnét származik, hogy ifjú korukban nem neveltek rá őket, hogy osztályérdekeiket felismerjék s ennek védelme, előmozdítása céljából egyesülni, hatni, cselekedni tudjanak. Beleszületésük a mindennapi nyomorúságba nem pusztán abból származik, hogy a megélhetés nehézsége elnyomja s mozdulatlanságra kárhoztatja őket, oka ennek az a körülmény is, hogy nem tudnak saját lábukon járni, nem képesek jól felfogott érdekeik megvédésére vezető önállóan cselekvéshez fogni. Ha közéjük nem vetődik egy-egy iskolázott ember, még csak rendes formát sem tudnak adni próbálkozásuknak. Hiába volna meg egyik-másik iparosnak a természetes képessége, nagy járatlansága miatt bele sem mer fogni a dologba. Nem esuda tehát, hogy midőn érdekei védelmére sikra kell szállani, erőt keli kifejezni, a kisiparos-osztály mint számottevő tényező nem veheti a latba a szavát.

Egészen másképp lesz, ha az iparos tanuló olyan nevelésben részesül, hogy mikor ipari termelésre képessé válik, mikor felszabadul, szellemileg is felszabaduljon, e tekintetben bizonyos fokú önállóságra jusson. Ezt az önállóságot az alsófokú ipariskolában az önképzőkör, később az ifjúsági egyesület (legényegylet) van hivatva biztosítani.

Az önképzőkörben, melynek gyűlései vasárnap tartanak, első sorban az osztálytudat felkeltésén kellene munkálni. Az iparostanulóval meg kell érteni, hogy midőn belőle mester lesz, midőn majd pl. eszimat készít,

nem csupán kenyerét keres magának és családjának, hanem egyúttal nagy nemzetgazdasági jelentőséggel bíró munkát végez. Meg kell vele érteni, hogy van rá ok, hogy büszke legyen foglalkozására, mely őt egyéni függetlenséggel ruhazza fel s az alkotmány fundamentumának egyik atomjává teszi. Meg kell vele érteni, hogy midőn érdekei védi, a társadalmi egyensúly fenntartásán munkál. Tudniára kell adni, hogy a függetlenség luxusának ára van, sokszor nagy önmegtartózkodást kell érte adni és nélkülözéseket szenvedni.

Az önképzőkörben leelőleg minden növendék szokja meg a nyilvánosságot, szeresse meg a szellemi munkát, kedvelje meg az olvasást, hogy nehéz munkája után üdülést találjon a nemesebb élvezetekben, ne merüljön bele teljesen az anyagiasságba.

Ilyen szempontok által vezérelve, az alsófokú ipariskolai oktatás jelentékeny tényezőjévé lesz a kisiparos osztály labraállításának.

HIREK.

— **Lapunk és a választás.** Lapunk szerkesztőségében a választás napján azaz szerdán minden órában megtudható a szavazás menete. Tehát, a ki a szavazás iránt érdeklődik minden órában megtudhatja a szavazás eredményét, melyet velünk egy a célra küldött tudósítónk táviratilag fog közölni.

— **A választás október 28-án** Ujpest község választói Gödöllőn a 2-ik küldöttségnek a régi ezükraszda telken fognak leszavazni Isaszeg, Hévízgyörk és Hévíz községek után, míg Rákospalota község választói a 3-ik küldöttségnek az új ezükraszda mellett levő bodeban fognak leszavazni Gödöllő, Czikota, Kerepes és ki Tereza után. A 2-ik küldöttség elnöke: *Illek Vince* a 3-iké *Garam Dániel*.

— **A lapok tulzása.** Több ugronista lap, azt állítja, hogy Volfner Tivadar képviselő-jelöltet nem szívesen fogadták egyes községekben. Ez valótlan mese, melyet csak a választók felre vezetésére céljából konoltak. Jelöltünk a beérkezett hiteles jelentések alapján biztosan fog győzni.

— **Műtanrendőri bejarás.** A budapest-esztergomi helyierdekű vasút ó-buda-angyalföldi szakaszának bejarása a kereskedelemügyi miniszter rendelete szerint október hó 31-en lesz.

— **Az ujpesti szabadelvű part** értesíti a választópolgárokat, hogy az országgyűlési képviselőválasztás Gödöllőn f. évi október 28-án szerdán fog megtartatni. A külön vonat reggel 8 órakor a rákospalotai vasútindóháztól fog elindítatni. Az utazás és a szavazás részletes terveinek megismertetése vegett f. hó 26-án este 6 órakor a Colosseum nagytermében értekezlet fog tartatni.

— **Értesítés.** A folyó hó 24., 25., 26., 27. és 28-ára kitűzött népfőnököi időszaki szemle — további értesítésig elmarad.

— **Halalozás.** A vaczi egyházmegyei papság szomorú szívvel tudatja, hogy főtisztelendő Horner József nyugalmazott magyarországi esperes-plebános, aranymises áldozópap, az egyházmegye nesztorá Isten akaratan megnyugvó példás türelemmel viselt hosszú szenvedés s a halálköltök szentségeinek ismételt ajtatás felvétel után életének 87-ik évében f. é. október hó 23-án d. u. 3 órakor jobbletre szenderült. Temetése Ujpesten, október hó 27-én d. e. 1/2 10 órakor fog végbemenni.

— **Vígshírház.** Három apróságot adtak premierként pénteken és ismétettek szombaton. Mind a három angol szerző munkája. Eleve is constatáljuk, hogy nélküli a francia könnyedséget, szellemességet. A »Husz percz egy esernyő alatt« című 1 felvonásos trefás jelenetet *W. Dubauy* írta elég unalmasan, szárazon. A két szereplőnek *P. Szép Olga*nak és *Tapolczainak* bezzeg sietni kellett, hogy 20 percz alatt ledotalják mondókáikat zuhogó esőben, esernyő alatt. A közönséget teljesen hűdogen hagyta. A »Pry-Pál megházasodott« című szinten 1 felvonásos bohózatot *Charles Mathéus* írta. Ez már jobb. *Hegedüs* kitűnő *Pry-Pál* volt. *Balassa* a nagybácsi. *Szerény* az inas szerepében mellő partnerei voltak. A harmadik »Egyszer egy héten« vagy »Ibbs és Nibbs« című semmiség *Wilmos Hariss* n tákolmánya, telve ugrándozással és iztelenségekkel, a miről sem *Szik-*

lai, sem *Gyöngyi*, sem *Kazaliczky*, sem *Szilasi Réza*, legkevesebbé *Haraszthy Hermin* tehet. Mind a hármat *Mihály József* fordította igen jól. A nézőtér teljesen megtelt, s úgy a hogy mulatott.

— **Kortésdalok.** Mint a sok közül legsikerültebbet alkalminak tartjuk közölni, a következő verssorokat, melyeket utcahosszat minden gyerek énekel.

I.

Esik eső karikába,
A Volfnernek kalapjára,
A mennyi esépp esik rája,
Anyi voksot adjunk rája,
Eljön a Volfner!

Itt született, köztünk nőtt fel,
Magyar szívvel, ép erővel,
Nagy iparos s huszár, bator,
Nem ármányos zugprókator,
Eljön a Volfner!

Jöttment szájas jöge-avaró,
Várady kendő hova való?
Nincs annak megmondhatója,
Merre pottyantott a gölym,
Eljön a Volfner!

Volfner ha bőrt fabrikál is,
Nem embernyuzó fiskális,
Megyoródot be nem csapta,
Írást, szavát megtartja,
Eljön a Volfner!

Váradynak jól befűtünk,
Uti lapun bunktát sütünk,
Főzünk jó kitaló kását,
Igy üljük meg választását,
Eljön a Volfner!

II.

Megy a Volfner bátoron,
Várady meg számáron,
Elek snájder bus keeske,
Kordejau mit mekegsz te?

„Gödöllőig kék mennünk,
Kifogyott a szusz bennünk,
Elakadtunk a sárban,
Magyoródi határban.“

„Papoknál a Várady
Már bijába faradi,
Schopper usese, reverszális,
Sem segít, tár kunyerál is.“

„Oh keserves egy fátum,
Oda már a mandátum,
Gödöllői határon,
Volfner vízi bátoron.“

— **Marolugot ivott.** Szilvási Géza lakatos mester felesége kedden összeveszett férjével. A férj bánatában elment a kávéházba és egy karambol partival üzte el keserűségét, de mialatt a ferli karambolozott, az asszony marolugot ivott. Eszmeletlen állapotban vittek a szerencsétlen asszonyt a Róku-korházba.

— **Havi kimutatás.** A budapest-ujpest-rákospalotai villamközüli vasút r. t. vonalain a szeptember havi forgalom a következő volt: Szállított személyeket: a megyeri vonalain 63786, a rákospalotai vonalon 123560, az Arena-uli vonalon 39471. Javakat: 5305 59 lonnát. Bevétel volt: a megyeri vonalon 5122 frt 18 1/2 kr., a rákospalotai vonalon 9200 frt 39 1/2 kr., az Arena-uli vonalon 2798 frt 93 1/2 kr. Összesen 17361 frt 92 1/2 kr. Az év elejétől kezdve a bevétel a megyeri vonalon 69201 frt 24 kr., a rákospalotai vonalon 50488 frt 41 1/2 kr., az Arena-uli vonalon 5007 frt 57 1/2 kr. Javak után 428 frt 80 kr. Összesen 125121 frt 03 kr.

— **Verekedő paedagogus.** Értésünkre jutott, hogy van Ujpesten egy elemi iskolai tanító ur, ki azért mert egyik-másik tanuló nem tudja leckéjét — oly brutális módon büntalmazza növendekéit, hogy némelyik meg napok mulva is viseli az ütlegek nyomait. — Így a többek közt a napokban egy helybeli koresmáros fiát akként helybenhagyta, hogy a szegény gyermek feje meg másnap is több helyen fét volt dagadva. A gyermek szülői az eset után kérdőre vonták a deliquenst, ki nem is tagadta a dolgot. Figyelmezteljük ennel fogva a helybeli iskolaszéket, hogy ily inquisitori eljárást ne tőrjön, hanem utasítsa kissé humanusabb bánásmódra, ezen sioux indianok közé való jeles tanerőt. Ez esetben elhallgatjuk az illető nevét, de ha ily dolgok ismétlődnek, az illetékes magasabb forum figyelmét fogjuk felhívni ezen ujonnan alkotott tanítási módszerre s az azt használó urakra.

Szerkesztői üzenetek.

Malász István urnak helyben. Csodálatos, hogy ön egy fél év, tehát a 26 szám hűséges elolvasása után győződött meg arról, hogy lapunk „illemtele-nül és igazságtalan állítással” van szerkesztve. Önnek, hihetőleg nem annyira a szerkesztés ellen van kifogása mind inkább azt tartja „illetlen-nek” és „igazságtalannak”, hogy a kiadóhivatal ön-től a felévi előfizetési pénzeket követeli. Bizony, nehéz meghatározni, hogy ön-e az illetlen és igaz-ságtalan, mikor mind a 26 számot megkapta, el-olvasta és most fizetni nem akar, vagy a kiadó hi-vatal, mely az előre fizetni szokott lap árát utó-lagosan kéri. Ezek után jókedvünktől fog függni, hogy önt ekzekváltassuk, vagy a 2 fétot önnek ajándékozzuk.

Bokros K. helyben. Tul vagyunk halmozva kéz-rattal. Nem közölhetjük.

Egy üres telek

1040 négyszögöles, bekerítve főut- és Deák-utca sarkán szabad kézből eladó, esetleg bármi célra haszonbérbe ve-hető.

Bővebb értesítés Weisz Ar-min és flai bőrgyáros cégénél Ujpest, Váci ut 40. sz. a. kap-ható.

Egy jóházból való fiu

tanonczul felvétetik

Deutsch Zsigmond

órászületébe

Ujpest, Árpád ut 20. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség h. tudó-mására adni, hogy Ujpesten, József-utca 23. szám alatt

arany-, ezüst- és ékszerműhelyt

nyitottam, a hol minden e szakmába vágó tárgyak javi-tása a lehető leggyorsabban és a legjutányosabb árak mellett elfogadok.

Ritter Samu

arany-, ezüst- és ékszerműhely

Eladó telkek.

Az »Ujpesti kereskedelmi és ipar-bank« tulajdonát képező

Földessy-féle telkek

szabad kézből eladók.

A venni szándékozók ez ügyben bővebb értesítést nyerhetnek minden héten *szerdán délután 3-5* óra közt a bank helyiségében Ujpest, Árpád ut 3. szám.

11

A beállt iskolaidény alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy:

iskolakönyvek- és iskolatáskák,

valamint mindennemű

író-, rajz- és festőszerek

kifogástalan minőségben és feltűnő olcsó árakban csakis nálam kaphatók

Schön Bernát,

könyvkereskedő-, papir- és nyomtatványszállító Árpád ut 15., főközlet Károly- és templom-utca sarkán.

19